

налічує 250 млн. осіб. Усе це підтверджує ефективність градуалістської моделі.

Перехід до ринкової економіки – дуже тривалий і складний процес. Щоб створити національну структуру своєї економіки кожна країна повинна визначити свої пріоритети в усіх напрямках і на всіх рівнях суспільства та господарства з урахуванням її національних особливостей. Адже вона повинна не просто включитися у світову економіку, а спрогнозувати свою роль і місце у світовому поділі праці, а яким способом – це вже вибір кожної країни.

РОЗВИТОК ТУРИСТСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХЕРСОНСЬКОГО РЕГІОНУ

Брянцева А.В.

Науковий керівник – Наумов М.С., канд. екон. наук, доцент

Туристська галузь має надзвичайно важливе значення для економіки держави. Приділивши увагу деяким важливим складовим розвитку туризму, з'являється можливість підвищити конкурентоспроможність туристської галузі країни на міжнародному ринку туристських послуг. Сьогодні для багатьох країн туризм вже став провідним джерелом доходів.

Україна за умови залучення інвестицій та їх раціонального використання також може зробити туризм дуже прибутковою справою. На нашу думку, найбільш актуальним є дослідження Херсонського регіону, тому що саме він має багатий потенціал, обумовлений економіко-географічним положенням, кліматичними умовами та наявністю рекреаційних ресурсів. Останнім часом саме у Херсонському регіоні можна відстежити нарощування туристського попиту та обсягів надання туристських послуг, що відбувається за рахунок розширення внутрішнього туризму. Тим не менше, попит на діяльність туристської галузі, який вже почав зростати, не породжує відповідної пропозиції. Метою роботи є виділення перешкод на шляху розвитку туристських послуг у Херсонському регіоні та надання пропозицій щодо їх можливого подолання.

За інформацією Голови Херсонської обласної державної адміністрації А.А. Гордєєва, у 2016 році з метою відпочинку область відвідали 3,2 млн. осіб. Для порівняння, в курортно-туристичному сезоні 2015 року відвідали область близько 2,8 млн. туристів, відпочиваючих і екскурсантів, що більше в порівнянні з 2014 роком на 27% (2,2 млн. туристів) і на 86% перевищує показники 2011 року. За даними Головного управління ДФС в Херсонській області, станом на 1 вересня 2016 су-

б'єктами туристської діяльності до бюджетів усіх рівнів сплачено 12,6 мільйонів гривень, що на 71,5% більше, ніж в аналогічному періоді 2015 року.

Наряду з усім багатством Херсонського краю, існує ряд причин, через які потенціал даного регіону не реалізований повною мірою. Першою з них є низький рівень сервісу. Саме з-за цього регіон орієнтований на послуги дешевого відпочинку для невибагливих туристів. Недостатня інформаційна обізнаність громадян про курорти регіону в Інтернеті та інших ЗМІ призводить до втрати певного сектора туристів. Мінусом є й те, що регіон розрахований тільки на літній, морський відпочинок, у той час як зовсім не розкручені гарячі джерела Арабатської стрілки, які могли б приносити більший прибуток цілий рік. Питанню розвитку інфраструктури в курортних селищах не приділяється належної уваги, а пансіонати не навчилися працювати по системі «готель-туроператор-турагент», яка є перевіреною і вигідною для залучення туристів.

Капіталовкладення в туризм здійснюються постійно: наприклад, протягом 2012-2015 років на розвиток туризму і курортів лише із бюджету були виділені 1,686 млн. гривень (у тому числі 254 тисячі гривень – у 2015 році), але рівень розвитку туризму в регіоні залишається практично на тому ж рівні. Для того, щоб підвищити ефективність інвестицій у туризм, насамперед його необхідно розглядати як галузь економіки. У планах вже є створення туристського інформаційного центру, завданням якого буде створення іміджу Херсонщини як європейського центру туризму, поширення інформації про туристичний потенціал області та впровадження нових туристських маршрутів. І якщо ці задуми будуть фінансуватися і реалізовуватися, то згодом спостерігатиметься поступовий розвиток туристської сфери.

Єдина стратегія і шляхи реалізації розвитку в'їзного і внутрішнього туризму Херсонського регіону повинні стати основним завданням для місцевої влади. Загальна стратегія розвитку туризму в регіоні дозволить забезпечити збільшення кількості робочих місць та надходжень до місцевого бюджету, створення нових точок зростання малого бізнесу, зменшення відтоку жителів Херсонського регіону, поліпшення інвестиційного клімату на Херсонщині.

В даний момент йде реконструкція аеропорту з можливістю приймати рейси з усього світу, зокрема, і внутрішні рейси. Можемо припустити, що реконструкція спричинить збільшення туристських потоків. Вважаємо доцільним вкладати фінансові кошти в маркетингові дослідження, рекламно-інформаційні тури, прийняття участі у міжнародних виставках, а також підняття та розвиток інфраструктури курор-

тних регіонів. Саме ці завдання, на нашу думку, мають бути першочерговими для вирішення недостатнього розвитку даного туристського регіону.

Зацікавленість і вкладення держави в розвиток туристської галузі здатні приносити чималий прибуток та підвищувати імідж держави за його межами. Тільки комплексний розвиток і модернізація туристських процесів в Херсонському регіоні можуть стимулювати підвищення туристською привабливості області на міжнародному рівні та всередині країни.

АКТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Довженко Є.Я.

Науковий керівник – Наумов М.С., канд. екон. наук, доцент

Протягом останніх років економіка України переживає важкі часи. Це стосується всіх її галузей, у тому числі і зовнішньоекономічної діяльності. Враховуючи зростаюче значення регіонів у економічному розвитку всієї країни, актуалізується потреба в ефективному упровадженні органами влади обласного рівня сучасних механізмів реалізації зовнішньоторговельної діяльності та створенні передумов для сталого зростання показників зовнішньої торгівлі. Для реалізації цих завдань необхідно постійного відстежувати тенденції розвитку зовнішньоекономічної сфери, зокрема, виявляти проблеми, розробляти та впроваджувати рекомендації щодо подолання негативних процесів і явищ. Метою роботи є виявлення чинників, які стримують розвиток зовнішньоекономічної діяльності Харківської області.

У 2002-2012 роках у Харківській області мало місце зростання обсягів зовнішньої торгівлі, але починаючи з 2013 року спостерігається спад. Ситуація дещо змінилась у 2016 році. Загальний обсяг експорту скоротився на 18,2 % у порівнянні з аналогічним показником 2015 року (хоча мав місце незначний приріст експорту послуг: +1,6 %), а от обсяг імпорту вперше за останні роки збільшився (на 10,9 %) за рахунок зростання експорту товарів (+15,1 %) при значному скороченні імпорту послуг (-41,3 %). З одного боку, зростання імпорту створює додатковий конкурентний тиск на вітчизняних виробників, а отже, має певні негативні наслідки для економіки області. Але, з іншого боку, збільшення обсягу придбаних за кордоном товарів свідчить про зростання купівельної спроможності населення, що може розглядатись як один із проявів подолання кризи.